

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **N. T. D.**, zast. advokátem JUDr. Juliem Lužným, se sídlem Moskevská 63, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2005, č. j. 9 Az 57/2004 – 50,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 29. 9. 2004, č. j. OAM-1461/VL-16-P17-2002, o neudělení azylu podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), když namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem, dále vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada

za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatel protestuje proti tomu, že správní orgán neopřel napadené rozhodnutí o relevantní zjištění, ale o obecné a neobjektivní informace (např. informace ČTK). Žalovaný, dle názoru stěžovatele, nehodnotil individuální postavení žalobce jako konkrétní osoby a dopady jeho ohrožení ze strany režimu VSR. Žalobce od dubna roku 1997 do podání kasační stížnosti pobývá v ČR legálně a žije spořádaným způsobem. Žádost o azyl sice podal až dne 4. 3. 2002, ale právě v té době se utvrdil v tom, že se nemůže vrátit na území VSR z důvodů obsáhle uvedených ve spise žalovaného u soudu. Stěžovatel uvádí, že právo azylu je právem osobním nikoli obecným a nevztahuje se pouze na osoby mediálně či jinak známé pro odpor k režimu, ale i na jejich pomocníky, což je právě osoba stěžovatele. Jak stěžovatel uvádí, byl zastoupen advokátem, což rozhodující soud nezpochybnil, avšak tento zástupce nebyl vyrozuměn o úkonu „pohovor“. Byl tak tímto zkrácen na svých právech zaručených mu právním řádem ČR, zejména čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť právě v průběhu pohovoru, který je důležitý pro posouzení žádosti o azyl, je nezastupitelná úloha právního zástupce, aby byla chráněna práva žadatele, zejména cizince. Pohovor bez přítomnosti zástupce se tak může stát pohovorem formálním či neúplným a na tom nic nemění ani přítomnost tlumočnicka. Právnímu zástupci nebylo umožněno nahlédnout do spisu žalovaného, aby mohly být podstatné skutečnosti zjištěny objektivně. Stěžovatel závěrem dodává, že vyvíjel činnosti, za které mu hrozí pronásledování z důvodů náboženství, pro zastávání politických názorů a pro hrozbu trestu pro vyhýbání se vojenské službě. V doplnění kasační stížnosti je stěžovatelem namítáno, že z důvodu objektivního ohrožení života a svobody, hrozby mučení, nelidského a ponižujícího zacházení a trestu po návratu do VSR a z důvodu, že v této době již nevládní žádný cestovní doklad, jsou u něj splněny podmínky překážky vycestování. Stěžovatel proto navrhuje zrušit napadený rozsudek městského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost s tím, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a plně odkázal na správní spis.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 4. 3. 2002 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatel se obává o svůj život, neboť od Vietnamců žijících v Belgii dostával materiály z tematikou porušování lidských práv v VSR a materiály církve S. J., jež je v VSR zakázána. V rámci pohovoru konaném dne 7. 5. 2003 stěžovatel uvedl, že je aktivním odpůrcem současného státního zřízení ve Vietnamské socialistické republice a aktivním členem církve S. J. Uvedl, že v roce 1996 vycestoval z VSR do Austrálie, přičemž skutečným účelem byla schůzka členů církve S. J. Následně odjel do Belgie. Uvedl, že je členem Vietnamské demokratické strany, která je ve Vietnamu od roku 1975 zakázána pro své protikomunistické zaměření a svou činnost organizuje ze zahraničí. Účelem jeho cesty do Belgie bylo zajištění dokumentů Vietnamské demokratické strany a jejich další distribuce. Během svého pobytu byl stěžovatel svou sestrou žijící ve Vietnamu telefonicky informován o návštěvách policie a dotazech na jeho osobu, pobyt a na dokumenty. Z tohoto důvodu se rozhodl, že se do Vietnamu nevrátí. Dle sdělení stěžovatele navázal s Vietnamskou demokratickou stranou kontakt v roce 1990 a od roku 1993 byl již osobně aktivně činný. Tzv. „Stínová vláda“ je v USA a jejím premiérem je N. H. C. Stěžovatel dále uvedl, že se v roce 1980 vyhnul vojenské službě z důvodu politického a náboženského přesvědčení a to za úplatek. V případě návratu do VSR se obává vězení.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 9. 2004 azyl dle ust. § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu stěžovateli neudělil a vyslovil, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ust. § 91 citovaného zákona. Žalovaný při svém rozhodování vycházel ze zjištění vyplývajících z žádosti stěžovatele o udělení azylu, ze skutečností, které stěžovatel uvedl při pohovoru dne 7. 5. 2003, z informací Ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 3. 2004 a 13. 6. 2003, ze Zprávy o dodržování lidských práv Ministerstva zahraničí USA ze dne 25. 2. 2004 a z aktuálních informací databanky ČTK. Informace MZV ze dne 19. 3. 2004 uvádí, že dle poznatků a zkušeností ZÚ neexistuje jednotná politická síla odporu ze zahraničí a v případě Vietnamu nelze hovořit o zahraniční stínové vládě. Existují sice skupiny, které nesouhlasí s „instalací“ komunistického režimu na jihu země, tyto síly jsou však bez podstatnějšího vlivu. Správní orgán neučinil závěr, že by vietnamské státní orgány vyvíjely konkrétní činnost proti tzv. „Stínové vládě“, nebo že by osoby hlásící se k takovému seskupení byly ze strany státních orgánů Vietnamu cíleně vyhledávány a pronásledovány. Pokud jde o členství stěžovatele v církvi S. J., žalovaný správní orgán zjistil, že ve Vietnamu existuje velmi nepočetná komunita hlásící se k této církvi, její společenský vliv je zanedbatelný a členové této církve ve Vietnamu pronásledování nejsou. Také v případě stěžovatelova tvrzení o jeho činnosti ve společnosti V. vyjádřil správní orgán pochybnosti o věrohodnosti jeho výpovědi, zejména pak o spojitosti jmenované firmy a distribucí dokumentů zaměřených proti vietnamskému režimu. Správní orgán shrnul, že nelze v případě stěžovatele učinit závěr o tom, že mu v jeho vlasti hrozí pronásledování ze strany státních orgánů, z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Správní orgán na základě provedeného správního řízení shledal, že stěžovatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu dle ust. § 12 písm. a), b) zákona o azylu. Rovněž bylo správním orgánem konstatováno, že v případě žadatele nejsou splněny ani podmínky stanovené v § 13 zákona o azylu z důvodu sloučení rodiny a na základě údajů sdělených žadatelem v průběhu řízení a posouzení osobní situace a poměrů neshledal správní orgán důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu dle § 14 cit. zákona. Nebyly taktéž zjištěny skutečnosti svědčící o tom, že stěžovatel náleží k osobám ohroženým skutečnými zakládajícími překážkami vycestování dle § 91 zákona o azylu, přičemž vyšel z výše uvedených dokumentů. Doplnil, že vzhledem k věku žadatele o azyl (nar. 1964) mu již nehrozí nástup výkonu vojenské povinné služby. Z informací vyplývá, že problematiku povinné vojenské služby upravují čl. 315 až 340 trestního zákoníku VSR, přičemž vyhýbání se této službě je sankcionováno trestem odnětí svobody od 3 měsíců do 2 let. Takto stanovený trest nelze považovat za nelidský ani za ponižující. Ve Vietnamu mu nehrozí mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest či jeho život by byl ohrožen v důsledku válečného konfliktu. Závěrem správní orgán poukázal na skutečnost, že ve Vietnamu žijí dvě nezletilé děti žadatele, vůči nimž má vyživovací povinnost.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu k Městskému soudu v Praze. V žalobě bylo namítáno pochybení správního orgánu, že o provedení pohovoru nebyl informován právní zástupce a tímto postupem byl žalobce (stěžovatel) zkrácen na svých právech, dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Dále bylo namítáno, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci a dospěl k nesprávným právním závěrům, neboť je otázkou, nakolik informace, z nichž správní orgán vycházel, odpovídají skutečnému stavu. V žalobě bylo namítáno, že stěžovatel splňuje podmínky § 12 zákona o azylu a taktéž jsou u něj dány i překážky vycestování. O této žalobě rozhodl městský soud napadeným rozsudkem, kterým žalobu zamítl, neboť zjistil, že v daném případě stěžovatel v průběhu řízení o udělení azylu uváděl rozporuplná, nenavazující a nekonkrétní tvrzení, a proto žalovaný nepochybil, když konstatoval, že u stěžovatele nejsou dány důvody pro udělení azylu a nebylo v průběhu řízení nikterak prokázáno, že by byl stěžovatel v zemi svého původu

pronásledován pro aktivní politickou činnost a že by odůvodněně pociťoval obavy z pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, a že je v jeho případě dána překážka vycestování. Tento rozsudek napadl stěžovatel nyní posuzovanou kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že a) cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, který má mimo jiné odůvodněný strach z pronásledování z důvodů příslušnosti k náboženství, popř. sociální skupině ve státě, jehož občanství má nebo ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pro udělení azylu z uvedeného důvodu je tedy třeba, aby u žadatele o azyl byly naplněny dvě základní podmínky. První podmínkou je odůvodněný strach z pronásledování. Stěžovatel se domnívá, že tato podmínka je v jeho případě naplněna. Podle ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu se za pronásledování považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Druhou podmínkou, kterou zákon o azylu vyžaduje, je odůvodněný strach z pronásledování z důvodů příslušnosti k určité sociální skupině, resp. náboženství.

V daném případě stěžovatel žádost o udělení azylu odůvodnil jednak svou příslušností k sektě S. J. a dále svojí aktivní politickou činností zaměřenou na propagaci boje za lidská

práva, politickou pluralitu a svobodu myšlení ve Vietnamu, spočívající ve zprostředkování zasílání materiálů s protirežimní a církevní tematikou do Vietnamu. Ze správního spisu plyne, že při pohovoru k žádosti o udělení azylu, konaném dne 7. 5. 2003, stěžovatel uvedl jako důvod odchodu ze své vlasti, že do Austrálie a posléze do Belgie odcestoval jako turista, avšak později, když se dozvěděl o situaci ve firmě, kde byl zaměstnán a jejíž majitel byl ve Vietnamu zadržen policií, dospěl stěžovatel k závěru, že se do vlasti již nemůže vrátit, právě v návaznosti na svoji politickou činnost a sympatiemi s tzv. „stínovou vládou“. Na otázku, zda se mu Vietnamské státní orgány pokusily znemožnit vycestování, odpověděl stěžovatel negativně. Z výpovědi stěžovatele však vyplývají rozpory a okolnosti, které nenasvědčují věrohodnosti o tak zásadní aktivní politické činnosti, jež by zakládala důvod azylu podle § 12 odst. a) a b) zákona o azylu. Stěžovatel se o svém tvrzeném pronásledování za politickou činnost dozvěděl až ve svém působení v zahraničí. Zemi svého původu opustil v roce 1996 bez problémů. V České republice pobývá od r. 1997 a za dobu svého pobytu v Austrálii, Francii, Belgii a Holandsku o azyl nepožádal až do dne podání žádosti dne 4. 3. 2002 v ČR, ačkoliv se jeho obavy z pronásledování vztahují k jeho působení v zahraničí, tedy v roce 1996 a letech následujících. Taktéž se rozchází výpověď o důvodech azylu a o činnosti firmy V., kdy tato se měla na straně jedné zabývat distribucí tiskovin protistátního zaměření a na straně druhé měla zprostředkovávat vztahy mezi Evropou a Vietnamem. Na podporu svých tvrzení předložil stěžovatel správnímu orgánu tiskoviny (datovány září 2002 - tj. půl roku po podání žádosti o azyl), avšak tyto nijak nedokumentují jeho spojitost s výše uvedenou firmou ani jinak nepotvrzují jeho aktivity zaměřené proti vietnamskému režimu. V řízení nebylo prokázáno jaké konkrétní listiny a jakého obsahu měl stěžovatel posílat do své vlasti od r. 1996 do doby podání žádosti o azyl, aby z nich bylo možné usuzovat jejich závažnost a schopnost ohrozit stěžovatele, jak předpokládá § 12 zákona o azylu. Dle výpovědi stěžovatele, vystudoval ve Vietnamu v letech 1982 - 1987 vysokou školu za cenu úplatků a dále pracoval ve státní (pravděpodobně zahraničně - obchodní) společnosti a opatroval si další výhody spojené s nenastoupením základní vojenské povinné služby apod. Z uvedeného lze spíše usuzovat na kontakty stěžovatele se státními úřady a institucemi, než na skutečnost, že by byl stěžovatel ve své vlasti pronásledován.

Pokud stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že splnil podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, a to i pro existenci překážky vycestování, je třeba tuto námitku odmítnout, neboť je jednak v rozporu se systematikou zákona o azylu a se smyslem právního institutu překážky vycestování. Rozpor se systematikou zákona o azylu a se smyslem překážky vycestování spočívá v tom, že posuzování této překážky je odlišné od posuzování existence pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Udělení azylu podle ustanovení § 12 je vázáno na objektivní přítomnost pronásledování jako skutečnosti definované v § 2 odst. 6 zákona o azylu nebo na odůvodněný strach z této skutečnosti, a to v obou případech v době podání žádosti o azyl, tedy zpravidla v době bezprostředně následující po odchodu ze země původu. Překážka vycestování se naopak vztahuje typicky k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele o azyl do země původu, vztahuje se tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím ve zcela odlišném čase. Proto je i posuzování obou těchto možností pro setrvání žadatelů o azyl v ČR odděleno, jak bylo uvedeno např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 7/2003 - 60: *„Okolnosti stanovené jako překážky vycestování v § 91 zákona o azylu, nejsou totožné s důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona téhož zákona; správní orgán i soud se jimi proto zabývají samostatně.“* Nelze tedy smysluplně tvrdit, že stěžovatel splňuje podmínky § 12 zákona o azylu proto, že by byla přítomna překážka vycestování, neboť posuzování těchto dvou skutečností spolu bezprostředně nesouvisí. Překážku vycestování pak správní orgán zkoumá podle poměrů v době, kdy by se žadatel o azyl vracel do země svého

původu. Obavy stěžovatele z jeho věznění z důvodu nenastoupení vojenské služby v roce 1980, kdy do doby opuštění své vlasti, tj. až do r. 1996, nebyl v důsledku úplatku trestán či jinak postižen za tento čin, vystudoval i vysokou školu, tak nelze přijmout. V případě věznění nehrozí stěžovateli nelidský ani ponižující trest s odkazem na zákonný postih, neboť hrozba trestního stíhání a tvrdé podmínky ve vietnamských vězení zjevně nedosahují ve světle informací o dodržování lidských práv ve Vietnamu samy o sobě intenzity požadované pro vyslovení překážky vycestování podle ustanovení § 91 odst. 1 písm. a) zákona o azylu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Azs 12/2004 - 40).

Dle ust. § 13 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let. O takový případ se však u stěžovatele nejedná a z tohoto důvodu nelze toto ustanovení aplikovat.

Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod udělení azylu podle § 12. Ustanovení § 14 zákona o azylu je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil osobní situaci stěžovatele i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí plně v jeho pravomoci a soud nezákonnost takového rozhodnutí s ohledem na shora vyslovené neshledává.

Námítky stěžovatele, že správní orgán neopřel napadené rozhodnutí o relevantní zjištění, ale o obecné a neobjektivní informace (např. informace ČTK), a dále, že nebylo hodnoceno individuální postavení stěžovatele, lze podřadit pod důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Dle cit. ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Nejvyšší správní soud neshledal, že by skutková zjištění, z nichž žalovaný vycházel, neměla oporu ve spisech nebo s nimi byla v rozporu. Naopak je toho názoru, že zjištění učiněná žalovaným vycházejí zejména ze skutečností, které sdělil sám stěžovatel. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl žalovaným porušen zákon v ustanoveních před správním orgánem a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí a nelze ani dovodit, že by napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Správní orgán musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné. V tomto řízení pak musí správní orgán často rozhodovat v důkazní nouzi. Za této situace je tedy nutné, kromě skutečností uváděných žadatelem,

zohlednit i charakter země původu žadatele o azyl, způsob výkonu státní moci, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti mající vliv na naplnění důvodů pro udělení azylu, což jsou ve většině případů právě informace a Zprávy obecného charakteru. V projednávané věci správní orgán v řízení o udělení azylu stěžovateli prováděl dokazování, a mimo žádostí ze dne 4. 3. 2002 a pohovorem ze dne 7. 5. 2003), provedl důkaz informacemi MZV, č. j. 110643/2004-LP ze dne 19. 3. 2004, Informací MZV ČR, č.j. 106846/2004-LP ze dne 18. 3. 2004, Informací MZV ČR, č.j. 121124/2003-LP ze dne 13. 6. 2003, Zprávou o dodržování lidských práv MZ USA ze dne 25. 2. 2004 a aktuální informací z databanky ČTK. Dále byly ve správním řízení hodnoceny i dokumenty, jež stěžovatel předložil a dotýkají se situace ve Vietnamu, např. Tiskové komuniké v P. ze dne 24. 9. 2002, Podrobný program konference o situaci ve Vietnamu v Evropském parlamentu, Reportáž o 68. Mezinárodním světovém kongresu spisovatelů, O.-M. od 17. do 24. 9. 2002 a další. V odůvodnění svého rozhodnutí o neudělení azylu stěžovateli cituje správní orgán uvedené informace a zprávy a odkazuje na skutečnosti v nich uvedené, hodnotí je ve vztahu ke skutečnostem sděleným stěžovatelem v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu a v protokolu k tomuto návrhu, jakož i vztah stěžovatelem předložených dokumentů k deklarovaným aktivitám zaměřeným proti vietnamské vládě. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žádost o azyl byla posuzována z pohledu skutečností uváděných stěžovatelem na pozadí informací, které byly v průběhu správního řízení shromažďovány ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v zemi původu, jakými úvahami byl správní orgán veden při hodnocení jednotlivých důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval. Skutkový stav věci v rámci řízení o udělení azylu má oporu ve správním spise, a právní a skutková zjištění byla dostatečně způsobilá vyvolat kvalifikovaný závěr správního orgánu o neudělení azylu stěžovateli.

Výhradu stěžovatele, že ač tento byl řádně zastoupen advokátem pro řízení o žádosti o udělení azylu, nebyl zástupce uvědoměn o úkonu „pohovor“, je třeba odmítnout. Zásada součinnosti správního úřadu s účastníky řízení, zakotvená v ust. § 3 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dle kterého bylo postupováno), představuje povinnost správního orgánu poskytovat uvedeným subjektům pomoc a poučení. Konkrétní využití procesních práv je však věcí účastníka řízení samotného, který jich nemusí využít nebo se jich může vzdát popř. delegovat jejich uplatňování na zástupce, jehož si zvolí. Stěžejním podkladem pro posouzení důvodů azylu je pak především vlastní výpověď žadatele o azyl, která je osobní výpovědí o skutečných okolnostech, které žadatele provázely při jeho rozhodnutí opustit zemi původu. Je nutno vycházet z obecné zkušenosti, že žadatel učiní při tomto osobním pohovoru spontánní výpověď, která nejvíce odpovídá pravdě a z povahy věci lze takovou osobní výpověď označit za úkon nezastupitelný. Účast právního zástupce by sice mohla být právní nápomocí při průběhu pohovoru, avšak nemohla mít podstatný vliv na vylíčení pravdivých skutečností, které stěžovatel prožil osobně. V dané věci byl pohovor učiněn dne 7. 5. 2003 a rozhodnutí žalovaného správního orgánu bylo vydáno dne 29. 9. 2004. Pakliže stěžovatel dne 6. 5. 2002 udělil plnou moc pro zastupování v řízení o azylu právnímu zástupci, avšak při pohovoru jeho nepřítomnost nenamítal ani nepožadoval, v době mezi pohovorem a vydáním rozhodnutí stěžovatel ani právní zástupce nepochybnili obsah provedeného pohovoru ani nepožadovali jeho doplnění. Ze správního spisu nevyplývá, že by ze strany správního orgánu bylo právnímu zástupci stěžovatele v průběhu řízení jakkoliv znemožňováno účastnit se řízení a činit úkony jménem stěžovatele. Stěžovatel při pohovoru vypovídal za přítomnosti kvalifikovaného tlumočnicka a vypovídal o takových důvodech azylu, jaké uváděl v podané žádosti ze dne 4. 3. 2002 a jež se shodují s důvody uvedenými i v žalobě; v žádném stádiu pohovoru nevzněl požadavek stran účasti právního zástupce. S ohledem na uvedené nelze v postupu správního orgánu spatřovat porušení práva

na právní pomoc a vadu řízení, jež by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.. Žalovaný a následně i soud se proto tvrzené nezákonnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nedopustily.

Důvodem pro podání kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je nepřezkoumatelnost, spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. I když stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že tuto podává také podle tohoto ustanovení, žádné okolnosti svědčící o důvodech pro podání kasační stížnosti podle citovaného ustanovení neuvedl a tyto důvody nebyly shledány ani Nejvyšším správním soudem.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl ve smyslu ust. § 56 odst. 2 s. ř. s. neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se Ministerstvu vnitra nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 12. října 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu